

WOJEWODA WIELKOPOLSKI

ZN-II.9532.10.2017.1

Poznań,

Pani
Magdalena Sobocka-Maląg
Przewodnicząca
Powiatowego Zespołu do Spraw
Orzekania o Niepełnosprawności
ul. Staszica 47a
62-800 Kalisz

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Działając na podstawie art. 6c ust. 5 i 6 w związku z art. 6c ust. 2 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 2046, z późn. zm.) oraz § 17 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 20 grudnia 2012 r. w sprawie trybu i sposobu przeprowadzania kontroli przez organy upoważnione do kontroli na podstawie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2013 r., poz. 29), po przeprowadzeniu kontroli problemowej w Powiatowym Zespole do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Kaliszu przez zespół kontrolujący w składzie: Bartosz Kamiński – Sekretarz Wojewódzkiego Zespołu, kierownik kontroli, Dorota Michalska – inspektor wojewódzki, Honorata Lewandowska – inspektor wojewódzki, Monika Misiak – inspektor wojewódzki, Stanisław Jarmuda – członek Wojewódzkiego Zespołu, lekarz, Józef Solecki – członek Wojewódzkiego Zespołu, doradca zawodowy oraz Elżbieta Ryżek – członek Wojewódzkiego Zespołu, pedagog, działający na podstawie upoważnienia Wojewody Wielkopolskiego z dnia 18.09.2017 r. nr KN-II.0030.382.2017.1, której wyniki zostały zamieszczone w protokole z kontroli, przekazuję niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Usytuowanie organizacyjno-administracyjne Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Kaliszu nie budzi zastrzeżeń.

Baza lokalowa Powiatowego Zespołu, w której odbywają się badania i wywiady spełnia wymogi określone w § 24 i § 25 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (Dz. U. z 2015 r. poz. 1110, z późn. zm.).

Wszyscy członkowie Powiatowego Zespołu uczestniczący w posiedzeniach składów orzekających w okresie objętym kontrolą posiadali odpowiednie kwalifikacje oraz dokumenty je potwierdzające.

W trakcie kontroli zweryfikowano 50 losowo wybranych akt sprawy.

Przewodnicząca Powiatowego Zespołu co do zasady, zgodnie z przepisem § 19 ust. 1 rozporządzenia w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności, wyznaczał skład orzekający, w tym lekarza – przewodniczącego składu. Jednak w 5 sprawach do składu orzekającego dzieci, które miały dysfunkcje psychiczne, padaczkę, upośledzenie umysłowe, autyzm oraz zaburzenia zachowania i emocji lub nie realizowały obowiązku szkolnego został wyznaczony pedagog zamiast psychologa.

Zgodnie z przepisem § 33 pkt 2 ww. rozporządzenia dokonano wstępnej weryfikacji dokumentacji medycznej. Lekarz dokonujący wstępnej weryfikacji dokumentacji określał specjalność przewodniczącego składu orzekającego. Jednak w 1 sprawie zastrzeżenia budzi wnikliwość przeprowadzenia wstępnej weryfikacji dokumentacji medycznej przez lekarza, gdyż dokumentacja medyczna zgromadzona w aktach sprawy dotyczyła innej osoby.

Ponadto, we wszystkich kontrolowanych sprawach ustalenia dotyczące obowiązkowego stawiennictwa strony na posiedzeniu składu orzekającego dokonywał lekarz wyznaczony do przeprowadzenia wstępnej weryfikacji złożonej dokumentacji a nie lekarz – przewodniczący składu orzekającego, co stanowi naruszenie § 8 ust. 4 ww. rozporządzenia.

We wszystkich sprawach poprawnie, zgodnie z przepisem § 7 ust. 3 pkt 1 i 2 rozporządzenia w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności, zawiadamiano stronę o terminie rozpatrzenia wniosku nie później niż 7 dni przed dniem jego rozpatrzenia. Zawiadomienia zawierają pouczenie zgodne z przepisem § 7 ust. 6 ww. rozporządzenia, który nakłada na stronę obowiązek usprawiedliwienia swojej nieobecności w ciągu 14 dni od daty posiedzenia składu orzekającego pod rygorem pozostawienia sprawy bez rozpoznania.

Wszystkie sprawy co do zasady były załatwiane terminowo, zgodnie z przepisem art. 35 i art. 36 Kodeksu postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2017 r. poz. 1257). W przypadku nie załatwienia sprawy w terminie Powiatowy Zespół, zgodnie z art. 36 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego oraz § 19 ust. 3 pkt 3 ww. rozporządzenia zawiadomił stronę o niezakończonym w terminie i wyznaczał nowy termin do jej załatwienia. Wyjątek stanowi 1 sprawa, w której nie załatwiono sprawy w terminie i nie zawiadomiono strony o wyznaczeniu nowego terminu załatwienia sprawy, co stanowi naruszenie art. 36 Kodeksu postępowania administracyjnego oraz § 19 ust. 3 pkt 3 ww. rozporządzenia.

Analiza 7 ocen sporządzonych przez psychologa wykazała, że zostały one sporządzone w większości przypadków w sposób mało wyczerpujący. W 1 sprawie ustalenie przez psychologa znacznego stopnia niepełnosprawności nie znajduje uzasadnienia w sporządzonej ocenie, co stanowi naruszenie art. 4 ust. 1 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz naruszenie odpowiednio § 29 rozporządzenia w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności.

Kontrola 17 ocen sporządzonych przez pracownika socjalnego wykazała, że zostały one sporządzone w sposób niepełny. W 4 sprawach ustalenie przez pracownika socjalnego znacznego stopnia niepełnosprawności oraz w 6 sprawach ustalenie umiarkowanego stopnia nie znajduje uzasadnienia w sporządzonej ocenie, co stanowi naruszenie odpowiednio art. 4 ust. 1, 2 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz naruszenie odpowiednio § 29, 30 rozporządzenia w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności.

Z analizy 9 ocen sporządzonych przez pedagoga wynika, że żadnej z kontrolowanych ocen nie można uznać za sporządzoną poprawnie. Zbieranie informacji opierało się głównie na przeprowadzonym wywiadzie, który nie był poparty wnikliwością, rzetelnym opisem przebiegu dotychczasowego rozwoju dziecka oraz aktualnych deficytów rozwojowych. Nie wykorzystano do sporządzania ocen dostępnych w dokumentacji dowodów w sprawie orzeczeń i opinii Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, opinii nauczyciela o gotowości dziecka do szkoły, co zaniżało wartość sporządzonych ocen pedagogicznych. Oceny w wielu przypadkach sporządzone były mało wnikliwie, lakonicznie, niespójnie. W toku kontroli ustalono, że w nieprawidłowy sposób wypełniane są punkty XII i XIII oceny, które dokumentują zakres sprawowanej opieki i udzielanej pomocy osobie niepełnosprawnej, a tym samym przyznanie wskazania w punkcie 7 i 8 w orzeczeniu. Pedagodzy nie wskazują czynności, w zakresie których osoba wymaga opieki i pomocy. Wskazuje to na brak wiedzy

merytorycznej określonej w przepisach definicje pojęć opieka i pomoc. W żadnej z analizowanych ocen pedagodzy nie odnieśli się do punktu XVI oceny wymagającej podania informacji uzupełniających uzyskanych w toku bezpośredniej obserwacji oraz na posiedzeniu składu. Uzasadnienia podjętych decyzji nie wskazują na fakty uznane za istotne w sprawie i potwierdzające słuszność zajętego stanowiska orzekanego dziecka.

Kontrola 10 ocen sporządzonych przez doradcę zawodowego wykazała, że większość ocen jest ogólnikowa i niekompletna. W uzasadnieniach ocen nie podano konkretnych argumentów i przesłanek dla proponowanego stopnia niepełnosprawności.

W 1 sprawie ustalenie przez doradcę zawodowego znacznego stopnia niepełnosprawności, w 1 sprawie ustalenie umiarkowanego stopnia niepełnosprawności oraz w 1 sprawie ustalenie lekkiego stopnia niepełnosprawności nie znajduje uzasadnienia w sporządzonej ocenie, co stanowi naruszenie odpowiednio art. 4 ust. 1, 2 i 3 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz naruszenie § 29, 30, 31 rozporządzenia w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności.

Analiza merytoryczna 50 akt sprawy wykazała, że w 1 sprawie opis badania podmiotowego w ocenie sporządzonej przez lekarza przewodniczącego składu orzekającego był niewystarczający. W 2 sprawach brak było opisu badania przedmiotowego a w 3 sprawach był on niewystarczający. Ponadto, w 13 sprawach brak było opisu zakresu i rodzaju ograniczeń stwierdzanych u osoby orzekanej a w 28 sprawach był niewystarczający.

Odnosząc się do ustalonych przez lekarza wskazań należy stwierdzić, że w 10 przypadkach przyznając osobie orzekanej kartę parkingową lekarz nie umieścił na druku oceny wpisu mówiącego o znacznie ograniczonych możliwościach samodzielnego poruszania się osoby orzekanej. W 40 sprawach uzasadnienie oceny stanu zdrowia osoby orzekanej było niewystarczające. Ponadto, w 7 sprawach ocena sporządzona przez lekarza była we fragmentach nieczytelna.

W przypadku 4 spraw kwalifikując do stopnia niepełnosprawności i ustalając jako jeden z symboli przyczyny niepełnosprawności symbol 02-P, w ocenie lekarza przewodniczącego składu orzekającego brak było określenia stopnia nasilenia zaburzeń psychiatrycznych.

W przypadku 1 sprawy przy ustaleniu symbolu przyczyny niepełnosprawności 04-O, na druku oceny sporządzonej przez lekarza przewodniczącego składu orzekającego brak było określenia stopnia obniżenia ostrości wzroku oraz ograniczenia pola widzenia.

W przypadku 5 spraw na druku oceny brak było wpisu na temat konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji, mimo że w orzeczeniu został przyznany pkt. 7 wskazań.

W przypadku 2 spraw, na podstawie analizy całości akt postępowania orzeczniczego, ze szczególnym uwzględnieniem dokumentacji medycznej, oceniając całokształt okoliczności związanych ze stanem zdrowia osoby orzekanej na dzień wydania orzeczenia, budzi zastrzeżenie zaliczenie osoby orzekanej do grona osób niepełnosprawnych, co stanowi naruszenie art. 4a ust. 1 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz § 2 ust. 1 pkt 8 rozporządzenia ministra pracy i polityki społecznej w sprawie kryteriów oceny niepełnosprawności u osób w wieku do 16 roku życia.

W przypadku 1 sprawy, orzekał lekarz przewodniczący składu orzekającego, który był jednocześnie lekarzem leczącym osobę orzekaną, a zatem budzi zastrzeżenia jego bezstronność.

Ponadto, kontrola wykazała, że wydane orzeczenia zawierają wszystkie elementy określone w § 13 ust. 1 i 2 rozporządzenia w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności oraz art. 107 Kodeksu postępowania administracyjnego.

We wszystkich sprawach poprawnie, zgodnie z przepisem § 13 ust. 5 ww. rozporządzenia, orzeczenia były doręczane stronom nie później niż w terminie 14 dni od dnia posiedzenia składu orzekającego w sprawie wydania orzeczenia.

Z wyjątkiem 5 spraw uzasadnienia orzeczeń o stopniu niepełnosprawności nie odnoszą się do ustawowych kryteriów kwalifikowania do stopnia niepełnosprawności.

W związku z powyższymi ustaleniami, przekazuję następujące zalecenia pokontrolne:

1. Do składu orzekającego wyznaczać członków składu orzekającego, zgodnie z 19 ust. 1 rozporządzenia w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności.
2. Oceny psychologiczne sporządzać w sposób wyczerpujący. Precyzyjnie przedstawiać indywidualny obraz osoby orzekanej.
3. Oceny funkcjonowania społecznego sporządzać starannie. Oceny powinny zawierać opis faktycznych ograniczeń uzasadniających trafność podjętej przez pracownika socjalnego decyzji orzeczniczej.
4. Oceny pedagogiczne sporządzać w sposób rzetelny, spójny i wnikliwy z uwzględnieniem faktów uznanych za istotne w sprawie z wykorzystaniem w pełni dostępnych źródeł informacji. Prawidłowo uzasadniać rozstrzygnięcia orzecznicze w oparciu o zebrany materiał dowodowy i wnikliwą analizę dokonanej oceny potwierdzającej słuszność podjętej decyzji. Zaleca się ponowną analizę opracowania „Kryteria kwalifikowania do niepełnosprawności, a rola i zadania pedagoga w procesie orzeczniczym” wydanego w 2015 roku przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej oraz pisma Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej nr BON.IV.5273.155.2015.MTK z dnia 6 listopada 2015 r. Zawarte w nim materiały pomocnicze i wytyczne dotyczące prawidłowego sporządzania oceny pedagogicznej wprowadzić do bieżącego stosowania.
5. Oceny zawodowe sporządzać w taki sposób aby były wewnętrznie spójne, kompletne, szczegółowe. W uzasadnieniu rozstrzygnięcia podawać konkretne argumenty i przesłanki dla proponowanego stopnia niepełnosprawności;
6. Oceny stanu zdrowia sporządzane przez lekarza przewodniczącego składu orzekającego wypełniać w sposób czytelny i pełny w każdym jej punkcie, a w szczególności poprawnie dokumentować stan zdrowia osoby orzekanej w zakresie opisu badania podmiotowego i przedmiotowego oraz opisu zakresu i rodzaju ograniczeń stwierdzanych u osoby orzekanej. W przypadkach przyznania wskazania do uzyskania karty parkingowej w ocenie zamieszczać wpis mówiący o znacznie ograniczonych możliwościach samodzielnego poruszania się osoby orzekanej. W przypadkach przyznania pkt. 7 wskazań orzeczenia zamieszczać w ocenie wpis mówiący o konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji. W każdym przypadku w ocenie stanu zdrowia zamieszczać merytoryczne uzasadnienie podjętego rozstrzygnięcia, zawierające w szczególności wskazanie faktów uznanych w sprawie za istotne i udowodnione.
7. Symbole przyczyny niepełnosprawności ustalać zgodnie z przesłankami określonymi w § 32 rozporządzenia w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności.
8. Osoby w wieku do 16 roku życia kwalifikować do osób niepełnosprawnych zgodnie z kryteriami określonymi w art. 4a ust. 1 ustawy o rehabilitacji

zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 1 lutego 2002 r. w sprawie kryteriów oceny niepełnosprawności u osób w wieku do 16 roku życia (Dz. U. Nr 17, poz.162, z późn. zm.).

9. Członkowie składu orzekającego powinni kwalifikować do określonego stopnia niepełnosprawności zgodnie z ustawowymi kryteriami określonymi w art. 4 ust. 1, 2, 3 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz zgodnie z § 29, § 30, § 31 ust. 1 rozporządzenia w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności.
10. W uzasadnieniu orzeczenia odnosić się do ustawowych kryteriów kwalifikowania do stopnia niepełnosprawności, określonych w ustawie o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.
11. Podpisywać protokół z posiedzenia składu orzekającego przez osobę go sporządzającą.
12. Zgłosić XXX do Wojewódzkiego Zespołu na szkolenie dokształcające dla członków Powiatowych Zespołów.

Działając na podstawie § 17 ust. 5 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 20 grudnia 2012 r. w sprawie trybu i sposobu przeprowadzania kontroli przez organy upoważnione do kontroli na podstawie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, przekazuję niniejsze zalecenia pokontrolne, oczekując w terminie 30 dni od daty doręczenia wystąpienia pokontrolnego, zawiadomienia przez kierownika jednostki kontrolowanej o sposobie wykorzystania uwag i wykonania zaleceń pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.